

KB schaft eeuwenoude Nederlandse kinderencyclopedie aan

04-06-2020 09:06

Je kunt ermee leren hoe je zelf speelkaarten maakt, maar vindt er bijvoorbeeld ook een vurig betoog tegen slavernij. Het zijn maar enkele voorbeelden uit een bijzondere 18e-eeuwse jeugencyclopedie. Sinds kort heeft de KB, de nationale bibliotheek, dit bijzondere naslagwerk in huis. Wereldwijd bestaat er maar één compleet exemplaar van dit boek.

Met financiële hulp van de Vrienden van de KB is eerder dit jaar een exemplaar van het Nieuw printenboek voor kinderen, zoals het boek officieel heet, aangeschaft. Dit naslagwerk, tussen 1798 en 1810 in afleveringen uitgegeven door de Nijmeegse uitgever H.C.A. Thieme, geeft een uniek beeld hoe de wereld aan de Nederlandse jeugd werd uitgelegd in die tijd.

Tegen de slavernij

'Het printenboek is, om het oneerbiedig te zeggen, een verzameling plaatjes met een praatje', aldus Marieke van Delft, conservator Oude drukken van de KB. 'Per aflevering kreeg je vijf informatieve verhalen met een afbeelding. Het naslagwerk is onderverdeeld in verschillende categorieën: de natuur, over landen en volken, over godsdienst en over industrie. Een heel bijzonder onderdeel is een artikel dat zich sterk tegen slavernij keert. Dat verwacht je wellicht niet, omdat slavernij toen nog op veel plaatsen in de wereld voorkwam.'

'Een ander bijzonder aspect aan het boek is dat het in meerdere talen is geschreven', gaat Van Delft verder. 'Naast het Nederlands staan er namelijk stukken in het Frans, Engels, Duits, en Italiaans. Van een Amsterdamse uitgever uit die tijd zou je zoiets misschien verwachten, maar voor een uitgever uit Nijmegen is dit heel opvallend. Het boek was waarschijnlijk ook bedoeld voor de buitenlandse markt.'

De KB beschikte al over een exemplaar van het printenboek, maar dat exemplaar was incompleet. De laatste

20 afleveringen ontbreken – en die zijn heel zeldzaam – en ook een aantal platen. ‘Nu beschikken we dus over een puntgaaf exemplaar van dit bijzondere boek’, licht Marieke van Delft toe. ‘De KB speelt een belangrijke rol op het gebied van Nederlands erfgoed. Om die reden vinden wij het belangrijk om een gaaf exemplaar van het printenboek in ons bezit te hebben. Het komt nu beschikbaar in openbaar Nederlands bezit voor raadpleging en onderzoek.’

David Huijzer